

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Навчально-науковий юридичний інститут

Кафедра цивільного права

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПРАВОВІ ОСНОВИ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітньо-професійна програма Правоохоронна діяльність

Спеціальність 262 Правоохоронна діяльність

Галузь знань 26 Цивільна безпека

Затверджено на засіданні кафедри
цивільного права
Протокол № 4 від 28 листопада 2024 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Правові основи підприємницької діяльності
Викладач (-і)	Олійник Оксана Степанівна, кандидат юридичних наук, доцент, заступник директора навчально-наукового юридичного інституту
Контактний телефон викладача	Олійник Оксана Степанівна (0342) 596130, 0661563610
Е-mail викладача	Олійник Оксана Степанівна oksana.oliinyk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua При вивченні навчальної дисципліни можуть використовуватися можливості платформ Google Classroom, Google Meet, Zoom та інші.
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку індивідуальних занять зі здобувачами вищої освіти, розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри https://kcp.pnu.edu.ua/informatsiia-shchodo-navchalnoho-protsesu/ Також можливі консультації шляхом листування через корпоративну електронну пошту, зокрема, щодо погодження планів та змісту індивідуальних науково-дослідних завдань, здійснення керівництва науковими роботами, курсовими роботами.

2. Анотація до навчальної дисципліни

Предметом вивчення освітньої компоненти є правові відносини, які виникають в процесі організації та здійснення підприємницької діяльності, практика реалізації цивільно-правових, господарсько-правових та інших норм суб'єктами підприємництва.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Особливості правового статусу суб'єктів підприємництва.
2. Правове регулювання окремих видів підприємницької діяльності.

В сучасних умовах господарювання існує гостра необхідність належного правового забезпечення ефективного розвитку підприємництва з метою підвищення ефективності суспільного виробництва, зростання господарського порядку в економічній системі України та захисту учасників підприємницьких відносин. Опанування здобувачами правових основ регулювання різних сфер підприємницької діяльності та захисту учасників підприємницьких правовідносин є важливою умовою становлення кваліфікованих спеціалістів в сфері правоохоронної діяльності.

Правові основи підприємницької діяльності охоплюють широке коло відносин, які виникають внаслідок безпосереднього здійснення підприємницької діяльності або управління такою діяльністю за участю учасників підприємницьких відносин.

Основними джерелами цієї галузі виступають Господарський кодекс України, Цивільний кодекс України, Закон України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності», «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань», «Про акціонерні товариства», «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю», «Про кооперацію», «Про товарні біржі», «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки», «Про фінансові послуги та фінансові компанії», «Про банки і банківську діяльність», «Про інноваційну діяльність», «Про інвестиційну діяльність», «Про

зовнішньоекономічну діяльність», інші законодавчі акти, що вміщують правові норми, спрямовані на регламентацію господарських відносин, доктрина приватного права, судова практика.

Застосування господарського та цивільного законодавства в умовах економічної кризи, нестабільності розвитку ринкової економіки, недосконалості правового регулювання окремих відносин та інститутів, та в період військових дій на території України, є складним завданням і одним з основних напрямків роботи державних органів та всіх інституцій громадянського суспільства з метою забезпечення оптимального балансу публічних і приватних інтересів при здійсненні підприємницької діяльності. Підготовка та ефективна діяльність спеціалістів у сфері правоохоронної діяльності має на меті забезпечення господарського правопорядку в державі, що ґрунтується на основі поєднання ринкового саморегулювання економічних відносин та державного регулювання макроекономічних процесів. Важливо, щоб випускники вищих юридичних закладів освіти володіли необхідними знаннями щодо регулювання господарсько-правових відносин, вміли поєднувати їх з економічними особливостями розвитку держави в межах конкретного часового періоду задля досягнення мети ефективного управління господарсько-правовою дійсністю. Опанування знаннями в сфері регулювання підприємницьких відносин та захисту прав та інтересів їх учасників слугує важливою складовою підготовки здобувача освіти – спеціаліста в галузі правоохоронної діяльності, та сприяє формуванню тих засобів та навичок, які є необхідними для впровадження у подальшій професійній діяльності.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою вивчення освітньої компоненти «Правові основи підприємницької діяльності» є формування у здобувачів вищої освіти цілісної системи знань про загальнотеоретичні засади правового регулювання підприємницької діяльності, орієнтування їх на дослідження проблематики цивільного та господарського права з метою вирішення конкретних питань практичної діяльності щодо прав та інтересів учасників підприємницьких правовідносин та забезпечення господарського правопорядку.

Основними цілями вивчення дисципліни «правові основи підприємницької діяльності» є набуття здобувачами вищої освіти знань та розуміння змісту норм господарського права України, аналіз нормативно-правової бази в сфері регулювання підприємницьких правовідносин, формування умінь та навичок щодо самостійного розв'язання практичних проблем, що виникають в процесі реалізації господарської правосуб'єктності учасниками підприємницьких правовідносин, правильного застосування норм господарського та цивільного законодавства.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності:

Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу джерел права та результатів наукових досліджень господарсько-правових відносин.

Здатність застосовувати знання господарсько-правових норм та приписів у практичних ситуаціях.

Знання та розуміння предметної області правового регулювання підприємницької діяльності та розуміння професійної діяльності.

Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями у сфері господарського права.

Фахові компетентності:

Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти, основні поняття господарсько-правової дійсності та елементи правового регулювання підприємницької діяльності.

Здатність аналізувати проблемні питання теорії, практики та законотворчості в сфері господарсько-правових відносин, формувати та обґрунтовувати правові позиції.

Здатність до критичного та системного аналізу господарсько-правових норм, інститутів, явищ та застосування набутих знань у професійній діяльності.

Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів учасників підприємницьких відносин при здійсненні ними підприємницької діяльності, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.

Здатність до самостійної підготовки проектів актів правозастосування в сфері організації та здійснення підприємницької діяльності.

Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення, здатність давати юридичну кваліфікацію відносинам, що виникають в процесі організації та здійснення підприємницької діяльності.

Програмні результати навчання:

Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів про підприємницькі правовідносини з різних джерел приватного права, включаючи наукову та професійну літературу, використовувати сучасні методи дослідження.

Використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного і всебічного встановлення певних обставин господарсько-правового спрямування.

Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій.

Вільно спілкуватися державною та іноземною мовою, як усно, так і письмово, правильно вживаючи правничу термінологію в сфері господарського права.

Демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів і норм цивільного та господарського права, що пов'язані із здійсненням підприємницької діяльності.

Пояснювати природу і зміст основних господарсько-правових явищ і процесів.

Застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативна / вибіркова
3	081 Право	2	вибіркова

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	сем/пр/л заняття	сам. роб.

Модуль I. Особливості правового статусу суб'єктів підприємництва

Тема № 1. Підприємницька діяльність: поняття та правова характеристика. Джерела правового регулювання підприємницької діяльності.	-	-	5
---	---	---	---

Тема № 2. Правові основи державного впливу на економіку та підприємницьку діяльність	2	2	5
Тема № 3. Загальна характеристика суб'єктів підприємницької діяльності. Особливості створення та припинення діяльності суб'єктів підприємництва. Відповідальність у сфері господарювання.	2	2	6
Тема № 4. Правове становище окремих видів суб'єктів підприємництва.	2	2	6
Тема № 5. Правовий режим майна суб'єктів підприємництва	-	2	4
Модуль II. Правове регулювання окремих видів підприємницької діяльності			
Тема № 6. Загальні положення про зобов'язання у сфері підприємництва.	-	2	5
Тема № 7. Обмеження монополізму та захист суб'єктів господарювання від недобросовісної конкуренції	2	-	5
Тема № 8. Правове регулювання фінансової діяльності. Посередництво у здійсненні операцій з цінними паперами.	2	2	6
Тема № 9. Інвестиційна діяльність та особливості її правового регулювання.	1	1	5
Тема № 10. Правовий режим іноземних інвестицій	1	1	5
Тема № 11. Інноваційна діяльність в сфері господарювання	-	2	4
Тема № 12. Загальні засади правового регулювання зовнішньоекономічної діяльності	-	2	4
ЗАГ.:	12	18	60
6. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Загальна система оцінювання навчальної дисципліни є уніфікованою в межах навчально-наукового юридичного інституту і визначається Порядком організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, введеним в дію наказом ректора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника від 19 травня 2023 р. № 309 https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf , а також Методичними рекомендаціями до порядку оцінювання успішності здобувачів вищої освіти у навчально-науковому юридичному інституті (далі - МРПОУ), затвердженими Вченою радою навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, протокол №13 від 27.06.2024) https://law.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/100/2024/11/metodychni-rekomendatsii-pro-poriadok-otsiniuvannia-uspishnosti.pdf		
Вимоги до письмової роботи	Вивчення дисципліни передбачає <u>обов'язкове</u> виконання всіма здобувачами вищої освіти одної письмової модульної контрольної роботи (абз.2 пп. 3.1.3.1 МРПОУ). Зміст питань, форма та структура завдань визначається викладачами, що проводять семінарські заняття за погодженням з керівником навчальної дисципліни та		

	затверджується на засіданні відповідної кафедри (пп.3.1.3.2 МРПОУ) – кафедри цивільного права. Робота виконується на останньому семінарському занятті та охоплює два змістових модулі згідно силабусу. На контрольну роботу виносяться 2 описових питання, які оцінюються в 10 балів кожне, 4 визначення, які оцінюються по 2 бали кожне, 8 тестових запитань, які оцінюються по 2 бали, задача, яка оцінюється у 6 балів. Максимальний бал за контрольну роботу складає 50 (пп. 2.6.1 МРПОУ). За бажанням (для отримання додаткових до 5 балів) здобувачі освіти можуть виконувати індивідуальні завдання. Перелік та форма індивідуальних завдань розробляється керівником навчальної дисципліни та затверджується на засіданні відповідної кафедри. Види, пояснення до виконання та критерії оцінювання індивідуальних завдань розміщені на сайті кафедри https://kcp.pnu.edu.ua/navchalno-metodychni-materialy/
Семінарські заняття	Завдання для семінарських занять визначені у методичних вказівках, що розміщені на сайті кафедри https://kcp.pnu.edu.ua/navchalno-metodychni-materialy/ та на сайті дистанційного навчання https://d-learn.pnu.edu.ua/ Система оцінювання семінарських занять навчальної дисципліни, яка завершується семестровим контролем у формі заліку, визначена пп. 2.6.1-2.6.2 МРПОУ. Максимальна кількість балів за семінарські заняття становить 45.
Умови допуску до підсумкового контролю	Порядок та організація контролю знань здобувачів вищої освіти, зокрема, умови допуску до підсумкового контролю, визначаються МРПОУ. Здобувачу вищої освіти виставляється залік за умови виконання всіх видів робіт, передбачених навчальною програмою. Наявність хоча б одного пропущеного і невідпрацьованого семінарського заняття є підставою для не виставлення заліку (пп 3.2.2 МРПОУ).
Підсумковий контроль	Підсумковий контроль – залік. Підсумковий бал складається з суми підсумкового балу за семінарські заняття (максимально 45 балів), балу за підсумкову модульну контрольну роботу (максимально 50 балів) та балу за самостійну роботу (максимально 5 балів, пп. 2.6.3.МРПОУ). Бал за індивідуальну роботу (5 балів) та/або участь у науковій роботі (максимально 10 балів) є додатковим балом, який додається до підсумкового семестрового балу (пп. 2.6.1 МРПОУ). Підсумковий бал становить максимально 100 балів (пп. 2.6.1–2.6.3 МРПОУ).
7. Політика навчальної дисципліни	
<u>Письмові роботи:</u> Планується виконання здобувачами обов’язкових видів письмових робіт (обов’язкова письмова контрольна робота) та додаткових декількох видів письмових робіт (тестові завдання за питаннями, винесеними на самостійне опрацювання; письмові експрес-опитування на семінарських заняттях, письмові індивідуальні завдання, наукові роботи (за вибором студента). Зміст питань, форма, структура завдань та інструкції щодо виконання обов’язкових та додаткових письмових робіт визначаються викладачем, що проводить семінарські	

заняття, за погодженням з викладачем, що проводить лекційні заняття (Розділ 3 МРПОУ).

Академічна доброчесність:

Очікується, що здобувачі освіти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, визначених Положенням про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/09/Нова-редакція-Положення-про-запобігання-академічному-плагіату.pdf>, усвідомлюючи наслідки порушення.

Реагування на порушення академічної доброчесності здійснюється відповідно до встановлених процедур https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2024/05/pr.01.1.1-08_2024-protsedura_8_universitytet.pdf.

Відвідування занять:

Очікується, що всі студенти відвідають лекції і семінарські заняття. Пропуски занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття впродовж двох тижнів з дня пропуску заняття (абз. 1. п. 3.1.2 МРПОУ). За пропущені лекційні заняття без поважних причин в обсязі, що перевищує 10% від загальної кількості лекційних годин, які відведені на навчальну дисципліну відповідно до робочого навчального плану, керівник курсу віднімає 5 балів від підсумкового семестрового балу студента (абз. 2. п. 3.1.2 МРПОУ).

Неформальна освіта:

Питання визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, регулюється Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.33_2022-polozhennia-pro-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-osvity-v-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasyliya-stefanyka.pdf

Визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти здійснюється одноосібним рішенням директора за умови, що назви освітніх компонент ідентичні або мають незначну стилістичну розбіжність; співпадає загальний обсяг годин (кредитів ЄКТС); співпадають компетентності та програмні результати навчання з дисципліни / дисциплін та результатів неформальної освіти або на підставі висновку експертної комісії кафедри.

8. Рекомендована література

1. Господарське право (Загальна частина): підручник. За ред. В.С. Щербини, В.В. Резнікової. Київ: Видавництво Ліра-К. 2021. 448 с.
2. Деревянко Б. В. Господарське право: особлива частина (правове регулювання господарських відносин в окремих галузях економіки) : навчальний посібник / д-р юрид. наук, проф. Б. В. Деревянко; МВС України, Донецький державний університет внутрішніх справ. Одеса: Видавничий дім «Гельветика». 2021. 314 с.
3. Господарське право (Загальна частина) : підручник / за ред. В. С. Щербини, В. В. Резнікової. Київ : Видавництво Ліра-К, 2023. 588 с.
4. Господарське право : навчально-методичний посібник (для студентів денної та заочної форми навчання) [Електронне видання] / О. П. Подцерковний, Г. М. Будурова, В. В. Добровольська, Д. В. Зятіна. Одеса: Фенікс. 2021. 278 с.

5. Господарське право : підручник / О. П. Подцерковний, В. Г. Олюха, О. О. Квасніцька [та ін.] ; за ред. О. П. Подцерковного. 4-те вид., доп. і перероб. Одеса: Фенікс. 2024. 584 с.

6. Зеліско А.В. Підприємницькі юридичні особи приватного права як суб'єкти цивільних правовідносин: монографія. Івано-Франківськ: ПНУ. 2016. 445 с.

1. Олійник О.С. Правові основи підприємницької діяльності: Методичні вказівки для підготовки до семінарських занять здобувачів вищої освіти 1-го курсу денної форми навчання (спеціальність 081 «Право», галузь знань 08 «Право»). Івано-Франківськ: навчально-науковий юридичний інститут ПНУ. 2025.

2. Олійник О.С. Правові основи підприємницької діяльності: Методичні вказівки для забезпечення самостійної роботи здобувачів вищої освіти 1-го курсу денної форми навчання (спеціальність 081 «Право», галузь знань 08 «Право»). Івано-Франківськ: навчально-науковий юридичний інститут ПНУ. 2025.

<https://kcp.pnu.edu.ua/navchalno-metodychni-materialy/>

Викладач

к.ю.н., доцент Оксана ОЛІЙНИК